

VII. INTERENEF

SOLARNI INTERENEF FORUM

Solarna energija u energetskej politici Europske unije i jugoistočne Europe

VII. Interenef forum je održan 22. rujna u Splitu. Forum je otvorio prof.dr.sc. Anđelko Milardović, utemeljitelj INTERENEF-a i voditelj Instituta za europske i globalizacijske studije, digitalnog think tanka, Split-Zagreb. Tijekom uvodnih obraćanja prisutnima se obratio Antonio Kuzmanić, zamjenik gradonačelnika Grada Splita koji je u uvodnom govoru najavio solarne projekte na području Grada Splita kao i Mario Jakic ravnatelj Dalmatinske energetske agencije. Prof.dr.sc Marko Jelić, župan Šibensko-kninske županije spomenuo je projekte na području susjedne županije kao i izazove s kojima se susreću lokalna zajednica i investitori. Moderatorica foruma bila je Ana Jerković iz tvrtke Pugwash Hrvatska. Plenarno predavanje o solarnoj energiji u energetskej politici Europske unije i jugoistočne Europe održala je prof. dr. sc. Romana Jerković zastupnica u Europskom parlamentu u Briselu.

U nastavku su održana tri panela koja je vodila moderatorica prof.dr.sc. Daria Karasalihović Sedlar s Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Na prvom panelu Solarna tehnologija: Teorija, primjeri poslovanja i dobre prakse sudjelovali su Denis Čamber, iz tvrtke Končar, voditelj razvoja poslovanja koji je opisao svoja iskustva na realizaciji najvećeg solarnog projekta u Hrvatskoj te je ujedno opisao kako teče proces izgradnje jednog takvog složenog sustava. Matija Sinković, iz E.ON Energy Infrastructure Solutions d.o.o. je dao svoj osvrt kako savjetovati kupca za optimalna tehnička rješenja, opisao je proces pregovaranja sa kupcima i što kupce najviše brine i kako pomoći kupcima kako bi se omogućio razvoj dugoročnih odnosa. Zdravko Krmek, direktor tvrtke Sunseco d.o.o iz Siska pojasnio je tehnologiju solarnih hibridnih sustava, sustava skladištenja energije kao i projekt punjača za električna vozila koje razvijaju u tvrtki Sunseco. Vjeran Piršić, predsjednik udruge Eko Kvarner s Krka je iznio vlastita iskustva o energetskej neovisnosti na nivou lokalne zajednice te iskustva

vezana uz optimalne poslovne i tehnološke modele. Ognjen Marković, ekspert za energetiku i član ReSET Centra za održivu energetska tranziciju iz Sarajeva, BiH naglasio je kako je Jugoistočna Evropa, a posebno elektroenergetika Zapadnog Balkana još uvijek bazirana dobrim dijelom na fosilnim gorivima te kakvu ulogu mogu imati solarne elektrane u procesu dekarbonizacije s posebnim naglaskom na pravednu tranziciju u regiji koja još uvijek ovisi o eksploataciji ugljena. Aljoša Pleić, Direktor, Acciona energia iz Splita je iznio svoja iskustva vezana uz razvoj solarnih projekata i primjene tehnologije te mogućnosti za nove investicije u solarne projekte.

Zaključak panela je da struka raspolaže s tehnologijom i znanjem primjene solarne tehnologije te da su najveći izazovi energetske tranzicije zapravo legislativnog, a ne tehnološkog karaktera.

Drugi Panel se bavio regulatornim aspektima i pravnim preprekama kod šire primjene solarne tehnologije. Na panelu su sudjelovali izv.prof.dr.sc. Mišo Mudrić, s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koji je opisao obveze koje očekuju države članice EU po pitanju ugradnje solara te ulogu prosumera u provođenju Solarne strategije i RepowerEU. Jan Krčmář, direktor Češke solarne udruge, iz Praga, Češka Republika naveo je mogućnosti s kojima raspolažu vlade kako bi ubrzale rast udjela obnovljivih izvora energije u energetsom miksu država kao i prepreke i administrativne barijere za veću realizaciju projekata kao i prepreke financiranja i stabilnosti investicija. Osvrnuo se i na mogućnosti uključivanja lokalne zajednice u projekte obnovljivih izvora energije.

Mario Krka iz odvjetničkog društva Divjak, Topic, Bahtijarevic & Krka iz Zagreba dao je kratki uvid u pravni okvir za realizaciju solarnih projekata kao i neke odredbe zakona o gradnji koje su ključne za realizaciju ovakvih projekata.

Sonja Risteska iz Green Enesys Group GmbH iz Berlina, Savezna Republika Njemačka je podijelila iskustva dobrih poslovnih praksi na drugim tržištima EU vezana uz razvoj solarnih projekata kao i glavne izazove njihove realizacije. Ujedno je i dala neke preporuke za poboljšanje regulatornog okvira za razvoj projekata i međugraničnu suradnju prilikom njihove realizacije. Pristup mreži je prepoznat kao jedan od najvećih izazova iz perspektive investitora.

Prof.dr.sc Marko Ivkošić, prodekan za znanost na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Splitu opisao je pravne oblike koji su pogodni za ulaganje u solarne projekte poput joint ventura i javno privatnog partnerstva u energetsom sektoru. Također, osvrnuo se i na izazove i prepreke Zakona o energiji. Leila Salijević iz odvjetničkog društva Ibrahimovic & Co, iz Sarajeva, Bosna i Hercegovina je opisala vlastita iskustva u realizaciji energetske projekata na susjednom tržištu BiH.

Zaključak panela je bio da postoje dobre poslovne prakse te da treba poraditi na mogućnostima i usklađivanju pravnog i regulatornog okvira u svrhu veće i brže implementacije solarnih projekata.

Treći panel Ekonomske koristi i izazovi se bavio ekonomskim aspektima implementacije solarne tehnologije. Sudjelovali su Mirko Budiša , zamjenik direktora Fonda za zaštitu

okoliša i energetske učinkovitost iz Zagreba koji je napomenuo kako je Europski parlament nedavno predstavio ažuriranu Direktivu o energiji iz obnovljivih izvora kojom se povećava cilj za udio energije iz obnovljivih izvora u konačnoj potrošnji energije u EU na 42.5 % do 2030. Države članice trebale bi nastojati postići udio od 45%. Budući je u energetske miks izuzetno važna upravo solarna energija, pogotovo Hrvatskoj koja ima odličnu insolaciju treba poraditi na dosezanju ambicioznih ciljeva. Kako bi se realizirali veći, infrastrukturni projekti nužna su značajna sredstva. Međutim, cilj zelene tranzicije je i potaknuti širu primjenu ovakvih sustava direktno na mjestima potrošnje, znači u tvrtkama i u kućanstvima. Njihova primjena je izazov za mrežu, a unatoč smanjenju cijena takvih sustava, korisnicima je još uvijek izazov posložiti i financijsku konstrukciju. Međutim, korisnicima su dostupni poticaji koji će se moći koristiti za realizaciju solarnih projekata.

Leon Stille iz New Energy Instituta iz Švedske naveo je prioritete prilikom implementacije solarnih projekata. Važnost izbjegavanja zagušenja mreže i važnost povećanja skladišnih sustava energije kao i ulogu baterija i vodika u tome kao i važnost uvođenja sustava pametnih brojila. Dodatno se osvrnuo i na napredne solarne tehnologije poput fleksibilnih panela, integriranih sustava i vertikalnih sustava.

Joris Heijdt, energetskeg odjela Ministarstva iz Nizozemske je iznio iskustva Nizozemske koja predaje na korištenje državne resurse kako bi potakla povećanje udjela solarne energije u postizanju europskih strateških solarnih ciljeva. Dodatno se osvrnuo na primjenu novih tehnologija, ali i izazova s kojima su se susretali te primjere uspješnih projekata.

Za kraj, zaključeno je kako bi se dosegli svi postavljeni strateški ciljevi, svakako će biti potrebna suradnja svih sektora, a financijski poticaji pritom će predstavljati vrlo važnu komponentu kao i uklanjanje administrativnih i regulatornih barijera.